

Openbaar onderzoek

De ontwerpversies van het Overstromingsrisicobeheerplan (ORBP) en de 2e Waterbeheerplannen van de 4 stroomgebiedsdistricten (SGBP) in Wallonië

Samenvatting

Wallonië - België

Overstromingsrichtlijn en Kaderrichtlijn Water

SPW | Éditions

BILANS ET PERSPECTIVES

Environnement

Wallonie

Service public
de Wallonie

Waarom Overstromingsrisicobeheerplannen en Waterbeheerplannen per stroomgebiedsdistrict?

Door herhaaldelijke overstromingen en rekening houdend met de opwarming van de aarde is het belangrijk om een algemene strategie te definiëren en ons met krachtige hulpmiddelen te wapenen voor het beheer van overstromingsrisico's. Wallonië zet zich hiervoor in sinds 2003, namelijk sinds de goedkeuring door de Waalse regering van het plan 'PLUIES' (Prévention et Lutte contre les Inondations et leurs Effets sur les Sinistrés - Preventie en bestrijding van de overstromingen en hun gevolgen voor de slachtoffers) dat wordt beheerd door de Transversale Groep Overstromingen (TGO).

De Overstromingsrisicobeheerplannen (ORBP) kaderen in de actualisering van het plan 'PLUIES'. Ze zijn opgesteld onder leiding van de TGO en voldoen aan de eisen van de Europese Richtlijn 2007/60/EG, de zogenaamde Overstromingsrichtlijn (OR). In Wallonië is deze richtlijn omgezet in het Waterwetboek (boek II van het Milieuwetboek). De richtlijn legt een reeks bepalingen op aan de lidstaten in verband met het beheer van het overstromingsrisico. De Waalse overheidsdienst heeft de ORBP opgesteld dankzij overleg met en deelname van alle belanghebbenden van de betrokken sector.

Na de definitieve goedkeuring door de Waalse regering zullen de ORBP volledig opgenomen worden in het plan 'PLUIES'.

De implementatie van deze strategie moet in overeenstemming zijn met de doelstellingen van de Europese Richtlijn 2000/60/EG, bekend als de Kaderrichtlijn Water (KRW). Daarom moeten de tijdschema's voor de toepassing van de twee richtlijnen samenvallen en moeten deze ontwerpversies voor de eerste Overstromingsrisicobeheerplannen samen met de tweede Waterbeheerplannen per stroomgebiedsdistrict (stroomgebiedbeheerplannen -SGBP) aan een openbaar onderzoek worden onderworpen.

Deze ontwerpversies van de tweede Beheerplannen per stroomgebiedsdistrict volgen op de eerste plannen die in juni 2013 in Wallonië werden aangenomen. Het is duidelijk dat de problemen met betrekking tot de kwaliteit van het rivierwater en grondwater in Wallonië en Europa niet in slechts 6 jaar kunnen worden opgelost. Daarom biedt de Kaderrichtlijn Water de lidstaten de mogelijkheid om de uitvoering van de opeenvolgende maatregelenprogramma's over een aantal cycli van 6 jaar te spreiden om het gevraagde resultaat te bereiken.

Hoewel we een verbetering in de waterkwaliteit in onze rivieren en ons grondwater vaststellen ten opzichte van de toestandsbeschrijving aan het begin van de eerste Waalse plannen, zullen de doelstellingen echter niet bereikt zijn aan het einde van de eerste cyclus per eind 2015. De problemen die zijn vastgesteld bij het opstellen van de eerste plannen zijn nog altijd relevant.

Ongezuiverd stedelijk afvalwater, individuele sanering in de landelijke gebieden, industrieel afval, overmatige bemesting van gewassen door de landbouwers, niet-rationeel gebruik van pesticiden zijn allemaal drukken die de kwaliteit van onze rivieren blijven beïnvloeden of de bruikbaarheid van onze watervoorraden verminderen. In de Kaderrichtlijn Water wordt een verbetering of handhaving in goede conditie van deze voorraden opgelegd. Daarnaast is het structuurherstel van onze

waterlopen ook een belangrijk onderdeel van de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water waarmee rekening moet worden gehouden bij het treffen van maatregelen om de gevolgen van overstromingen te verminderen.

De uitdagingen in de eerste plannen van de Kaderrichtlijn Water zijn slechts gedeeltelijk vastgesteld en de inspanningen moeten worden voortgezet door middel van de tweede beheerplannen. De belangrijkste principes voor de uitvoering van deze plannen zijn het behoud van de watervoorraden en de toegang voor iedereen tot water van goede kwaliteit door een evenredige deelname van alle sectoren aan de financiering van het Waalse waterbeleid.

Deze ORBP komen overeen met de eerste implementatiecyclus van de Overstromingsrichtlijn en hebben als doel:

- *Het definiëren van de operationele doelstellingen voor het beheer van overstromingen;*
- *Het voorstellen van een actieprogramma om deze doelstellingen te realiseren.*

Het strategische doel is het voorkomen en verminderen van de negatieve gevolgen van de overstromingen op de menselijke gezondheid, het milieu, het cultureel erfgoed en de economische activiteit in de betrokken gebieden.

De SGBP zijn een update van de eerste plannen van 2009-2015 om verder te werken aan de uitdagingen waar nog niet aan is voldaan per eind 2015. Het uitvoeringsprincipe van deze tweede reeks plannen is vergelijkbaar met dat van de eerste reeks. Het doel is ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk oppervlakte- en grondwaterlichamen, rekening houdend met de economische, technische en natuurlijke omstandigheden, een voldoende kwaliteitsniveau bereiken in 2021 door het toepassen van een programma van passende maatregelen.

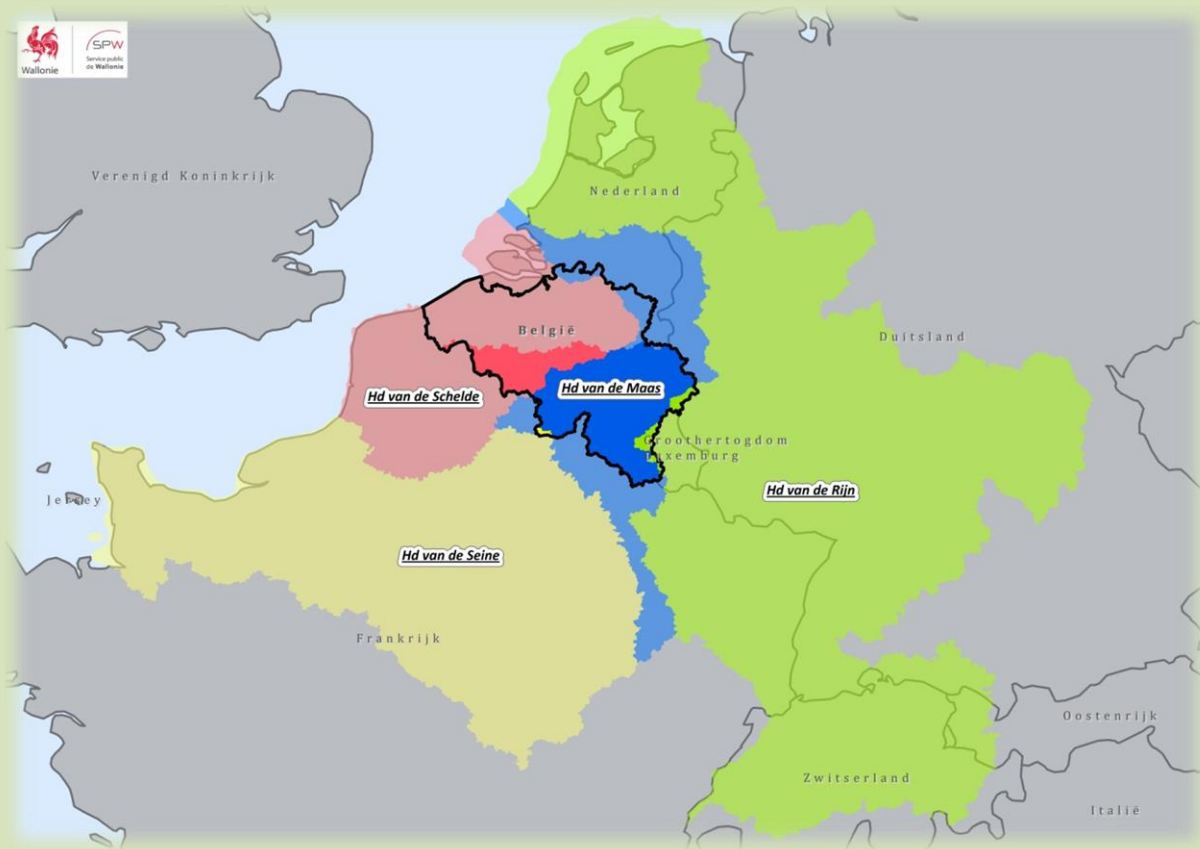
De tweede SGBP omvatten in het bijzonder:

- *Een actueel overzicht van de rivieren en het grondwater en de bedreigingen waaraan ze worden blootgesteld;*
- *De vaststelling van de doelstellingen die tegen 2021 moeten worden bereikt;*
- *Het maatregelenprogramma om dit te bereiken en bijbehorende financiële middelen*

Wat zijn de betrokken gebieden?

Volgens de bepalingen van de Overstromingsrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water zijn er vier ORBP en SGBP nodig om het gehele grondgebied van Wallonië te dekken, een voor het Waalse deel van elk internationaal stroomgebiedsdistrict (ISGD): Maas, Schelde, Rijn en Seine.

Er bestaat een internationale coördinatie tussen de lidstaten van eenzelfde internationaal stroomgebiedsdistrict, meer bepaald in de internationale commissies van de Maas, de Schelde en de Internationale Commissie voor de bescherming van de Moezel en de Saar.

Internationale stroomgebiedsdistricten binnen het Waalse grondgebied

Voor wie zijn deze plannen bedoeld?

De ORBP, SGBP, uitgebreide kaarten en andere bijlagen zijn bedoeld voor iedereen in Wallonië: burgers, industrieën, gemeenten, overheden, tertiaire sector...

- De overstromingskaarten zijn een hulpmiddel dat voor iedereen toegankelijk is en helpt om de overstromingsrisico's in kaart te brengen.
- De ORBP en SGBP ondersteunen de beoordeling van de verschillende geplande acties per stroomgebiedsdistrict enerzijds om het overstromingsbeheer van het grondgebied te verbeteren en anderzijds om de kwaliteit van de rivieren en het grondwater te verbeteren of te behouden.

DEEL I – HET PLAN 'PLUIES' EN DE OVERSTROMINGSRISICOBEBEERPLANNEN - ORBP

Met welke overstromingen wordt rekening gehouden in Wallonië?

Een overstroming is het tijdelijk onder water staan van land dat normaliter niet onder water staat.

In de Waalse ORBP wordt rekening gehouden met overstromingen die rechtstreeks verband houden met buiten de oever tredende rivieren en modderstromen (afvloeiend water), met uitzondering van overstromingen van de zee, grondwaterlichamen of door rioolstelsels.

*Overstroming door buitenovertreding van waterlopen
Bron: SPW/DGO3/DCENN*

*Overstroming door afvloeiend water
Bron : SPW/DGO3/GISER*

Gezien het problematische karakter van de overstromingen in Wallonië is afvloeiend water geïntegreerd in de Waalse kaarten in verband met overstromingen (zie hieronder). In de afgelopen jaren was er immers een toename in de frequentie van het aantal overstromingen door afvloeiend water, vooral in de agrarische gebieden ten noorden van de vallei van Samber en Maas, waaronder belangrijke gebeurtenissen in 2011 en 2014. Op het gebied van overstromingen door buitenovertreding van waterlopen herinneren we ons de recente grote overstromingen van 1993 en 1995, dan die van 2003 en recenter die van 2010 en 2011. Ze behoren tot de meest verwoestende overstromingen in Wallonië in de afgelopen decennia.

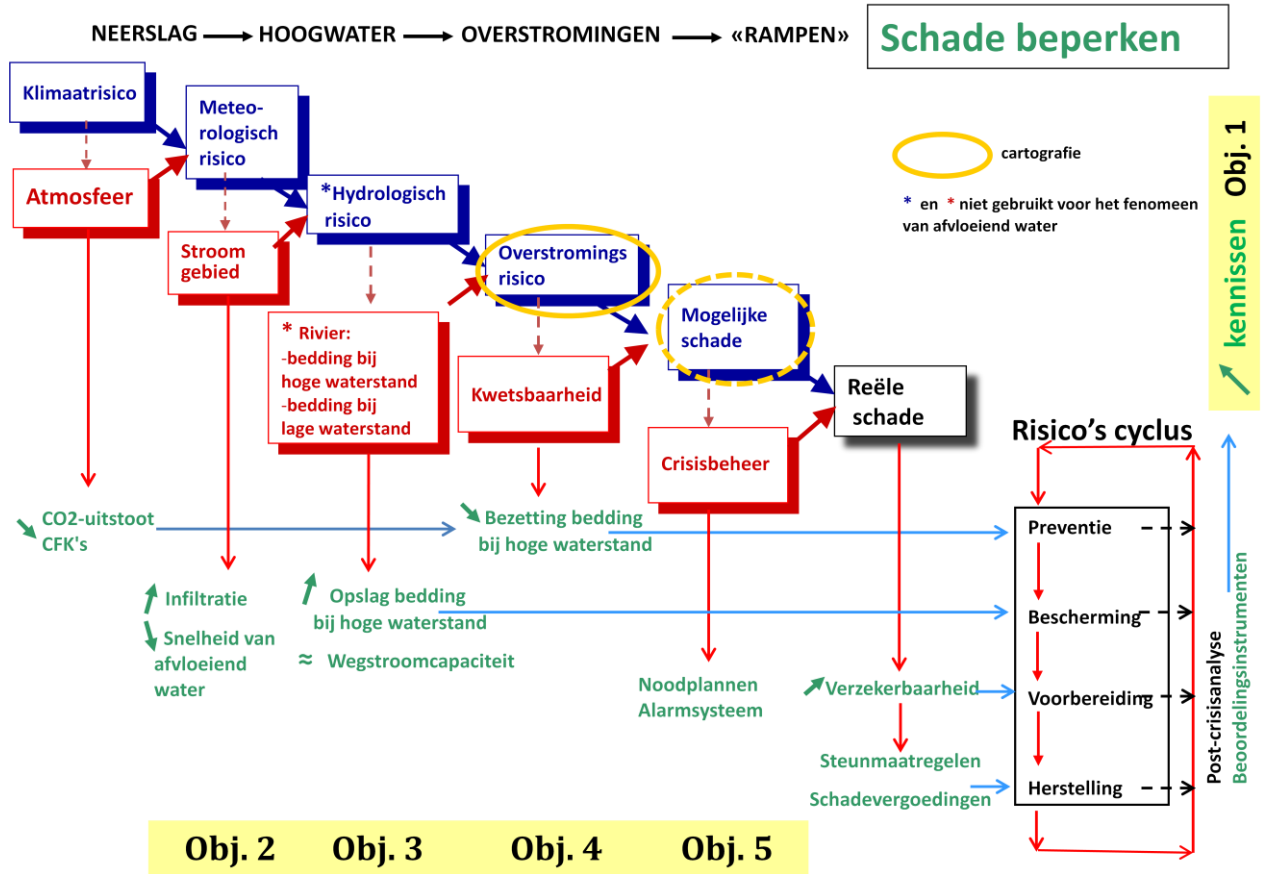
Wat zijn de uitdagingen en doelstellingen?

Het strategische doel van het plan 'PLUIES' is om de schade door overstromingen te verminderen. Dit sluit perfect aan op het doel van de Overstromingsrichtlijn die de negatieve gevolgen wil beperken, vooral voor de menselijke gezondheid, het milieu, het cultureel erfgoed en de economische bedrijvigheid.

Hiertoe werden zes operationele doelstellingen gedefinieerd. Ze hebben betrekking op de gehele overstromingsbeheercyclus (de eerste 5 zijn overgenomen uit het plan 'PLUIES'):

1. Het verbeteren van de kennis van de overstromingsverschijnselen door middel van een multidisciplinaire benadering (algemene doelstelling).
2. Het verminderen en vertragen van afvloeiend water in de stroomgebieden (bescherming).
3. Het inrichten van de rivierbeddingen en uiterwaarden met inachtneming van en door bevordering van de natuurlijke habitats, die garant staan voor stabiliteit (bescherming).
4. Het verminderen van de gevoeligheid voor overstromingen van de gebieden die worden blootgesteld aan rivieren en modderstromen die buiten hun oevers treden (preventie).
5. Het verbeteren van het crisisbeheer bij overstromingen: het bevorderen van de opstelling van rampenplannen op lokaal niveau en het ontwikkelen van een efficiënt waarschuwingssysteem (voorbereiding).
6. Het verminderen van de financiële en sociale gevolgen voor de burgers door het bevorderen van de verzekeraarbaarheid van hun eigendom, samen met een collectieve schadevergoeding in geval van een grote ramp (voorbereiding en reparatie/post-crisisanalyse).

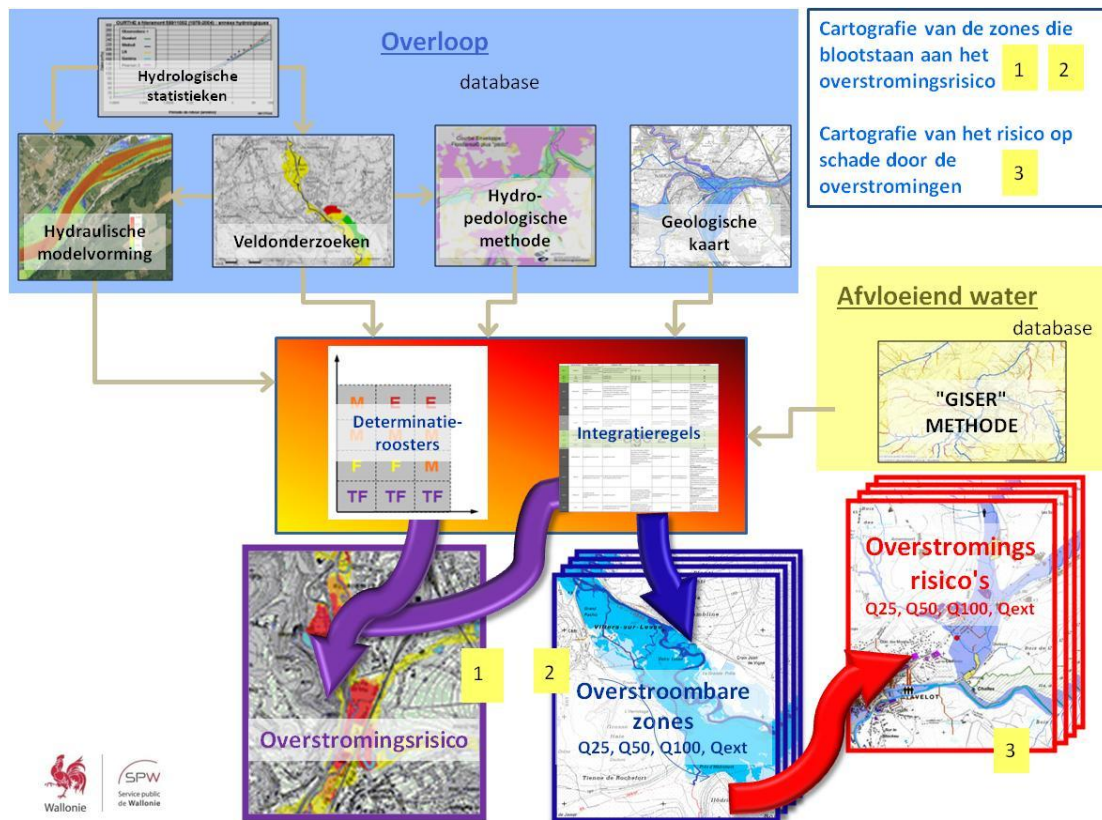
Er werden specifieke doelstellingen voor elk onderstroomgebied vastgelegd in het kader van de Technische Comit es per onderstroomgebied (TCOSG).

Oorzaken en gevolgen van het ontstaan van overstromingen
 Uitgebreide uitleg in de inleiding - punt 1.3.- van de ORBP

Welke kaarten zijn er beschikbaar in Wallonië?

Wallonië heeft in 2013 **overstromingskaarten** en **overstromingsrisicokaarten** per scenario opgesteld voor alle waterlopen van het grondgebied. Dit was nodig in overeenstemming met de Overstromingsrichtlijn. De overstromingsgevaarkaarten zijn gebaseerd op het plan 'PLUIES' en vormen een samenvatting van de gebruikte scenario's voor de overstromingsgebieden.

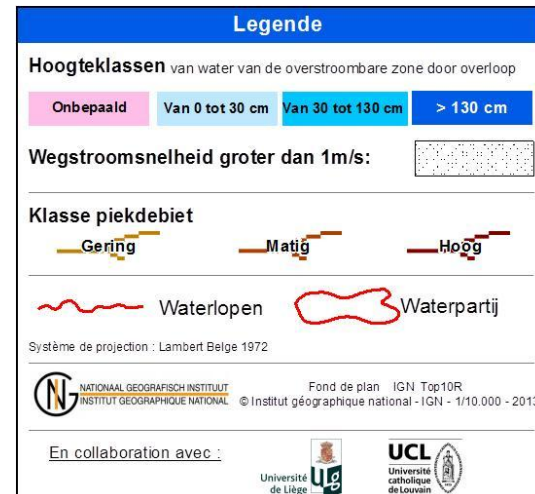
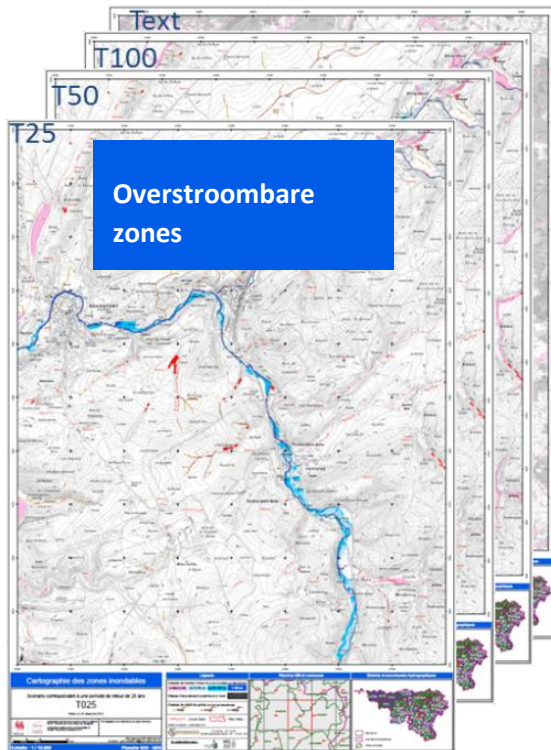
Integratieschema van de gegevens
Uitgebreide uitleg in Hoofdstuk 2 - punt 1.- van de ORBP

Deze kaarten zijn sinds 22 december 2013 beschikbaar voor het publiek op het Geoportaal van Wallonië:

<http://geoportail.wallonie.be>

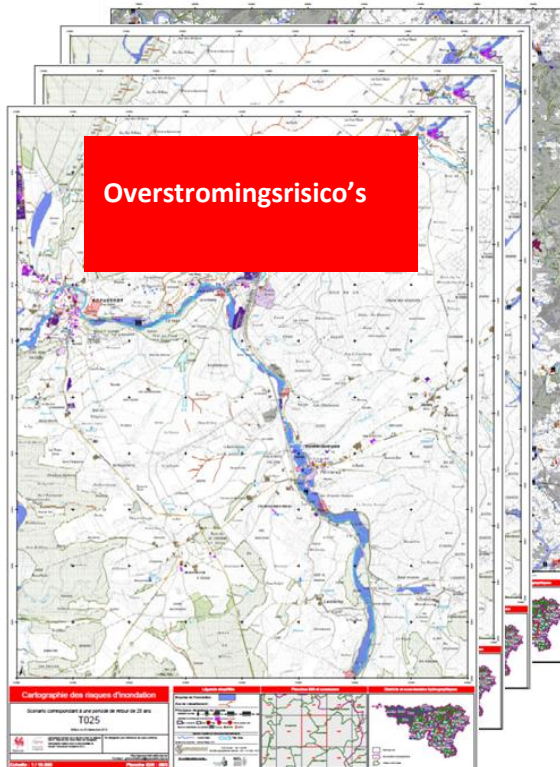
De overstromingsgebiedkaarten

De **overstromingsgebiedkaarten** tonen de overstromingsgebieden en de concentratieassen voor afvloeiend water voor vier scenario's met een terugkeertijd van 25 jaar, 50 jaar en 100 jaar en extreme gevallen. Voor elk scenario zijn de waterpeilclassen (buitenovertreding) of piekstroomklassen (afvloeiend water) aangegeven.

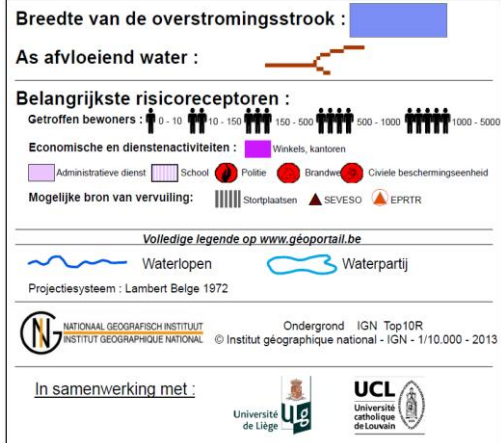

Overstromingsrisicokaarten

De **overstromingsrisicokaarten** zijn voor elk scenario het resultaat van een combinatie van een overstromingsgebiedkaart en een reeks geografische gegevens, de zogenaamde risicofactoren (of uitdagingen). Deze uitdagingen zijn van menselijke, economische of ecologische aard en/of hebben betrekking op erfgoed.

Vereenvoudigde legende

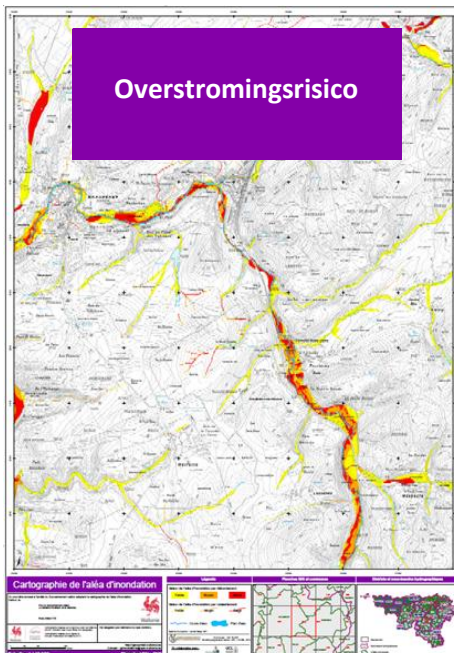

In aanvulling op deze twee soorten kaarten werd de **overstromingsgevaarkaart**, die in 2007 werd opgesteld in het kader van het plan 'PLUIES', in 2013 geüpdatet. Deze geeft op één kaart een samenvatting van de vier scenario's van de overstromingsgebieden: de overstromingsgevaarkaart. Het is een hulpmiddel voor het geven van advies over ruimtelijke ordening.

De overstromingsgevaarkaart

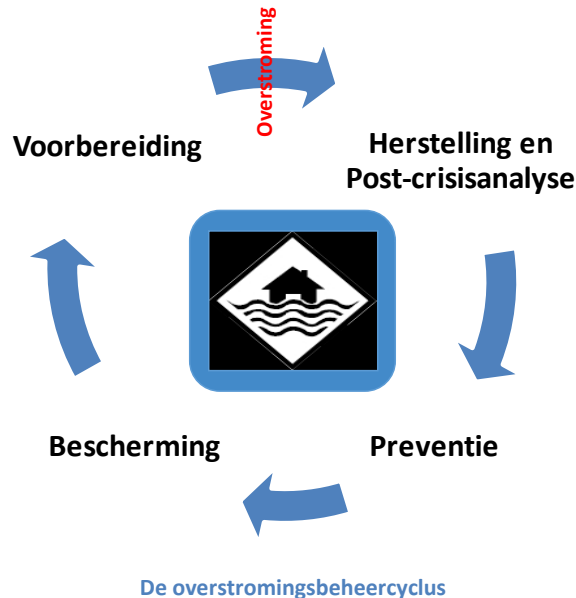
De waarde van het overstromingsgevaar (laag – gemiddeld – hoog) is het resultaat van een combinatie van twee factoren:

- De geschatte terugkeertijd van de overstroming of regen die heeft geleid tot afvloeiend water;
- Het belang ervan (diepte van de overstroming of piekstroom).

Basisprincipes van de ORBP: acties in elke fase van de overstromingsbeheercyclus

Er kan actie worden ondernomen in alle vier fasen van de **overstromingsbeheercyclus** om materiële schade en persoonlijk letsel te verminderen.

Ze worden als volgt gedefinieerd:

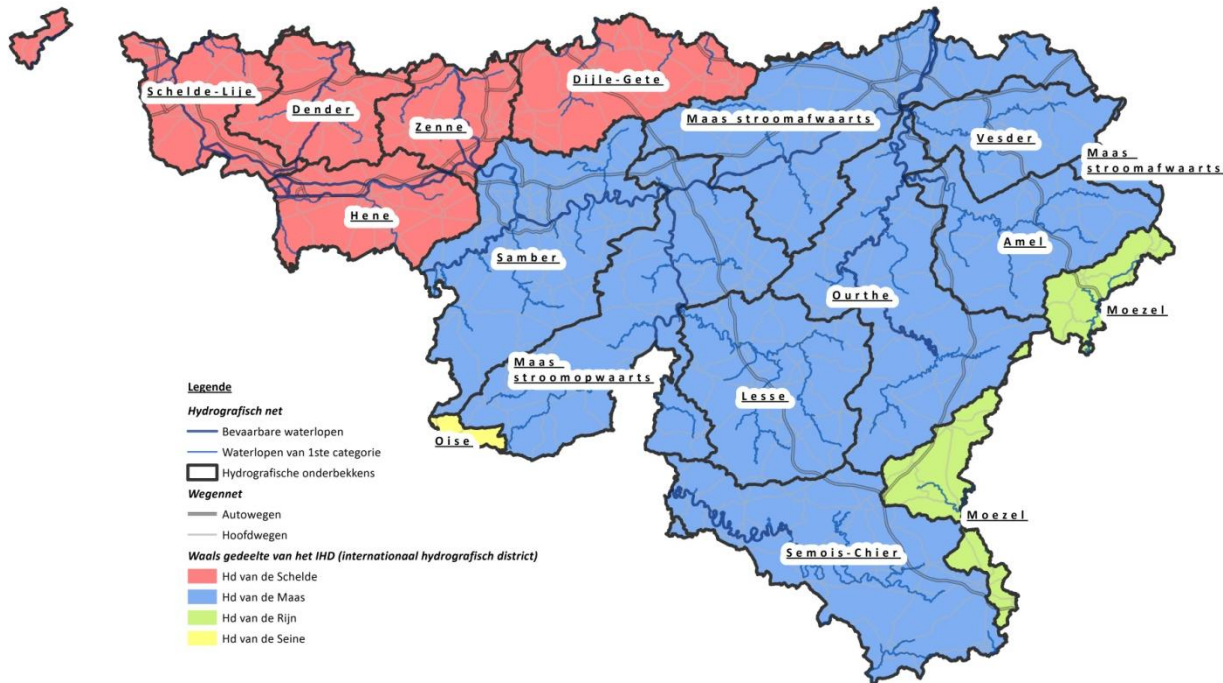
- **de preventie:** het voorkomen, beperken of verbieden van nieuwe constructies in overstromingsgebieden;
- **de bescherming:** het vrijmaken van ruimte voor de waterloop, het verbeteren van de doorstroming, het reguleren van de stroming met installaties, het stimuleren van de waterinsijpeling;
- **de voorbereiding:** het sensibiliseren van de bevolking voor de overstromingsrisico's, zich aanpassen, de overstromingen accepteren door het aannemen van een risicocultuur, het verbeteren van de voorspellings- en waarschuwingssystemen;
- **de reparatie en post-crisisanalyse:** het repareren van individuele en collectieve, sociale en ecologische schade en het trekken van lessen uit gebeurtenissen in het verleden.

De in de ORBP voorgestelde acties zijn volgens de bovenstaande stappen ingedeeld.

De opstelling van de ORBP: focus op dialoog met meerdere belanghebbenden

Wallonië heeft een centraal belang toegekend aan de dialoog in het ontwikkelingsproces van ORBP.

Tijdens de verschillende fasen van het overlegproces werden per onderstroomgebied de volgende wateractoren bepaald: de Transversale Group Overstromingen, de beheerders van de waterlopen, de algemene en operationele directies van de Waalse Overheidsdienst (DGO1, DGO2, DGO3, DGO4, DGO5), de provinciale en gemeentelijke technische diensten, de Riviercontracten, de Natuurparken, verenigingen, exploitanten en adviserende commissies... Het proces werd gecoördineerd door een projectspecifiek team met een verantwoordelijke per stroomgebiedsdistrict.

De 15 Waalse onderstroomgebieden

Met de steun van de Riviercontracten is een technisch comité per onderstroomgebied (TCOSG) opgericht. Dit comité, bestaande uit de beheerders van de waterlopen en verschillende directies van de Waalse Overheidsdienst, is het centrale orgaan voor de opstelling van de ORBP.

Na verschillende overlegfasen met de wateractoren (informatiesessies, rondetafelgesprekken, ...) werden meer dan 750 actievoorstellen gedaan. Deze dienden als basis voor de reflectie van de verschillende technische comités en de Transversale Groep Overstromingen bij de opstelling van het actieprogramma voor de ORBP.

Eenzijds zijn 435 acties met lokale uitwerking door de technische subcomités per onderstroomgebied geselecteerd met behulp van een analyserooster met meerdere criteria. Deze prioritering werd vervolgens door de Transversale Groep Overstromingen gevalideerd en in elk district geïntegreerd.

Anderzijds zijn 41 acties met regionale uitwerking gesynthetiseerd door de Transversale Groep Overstromingen.

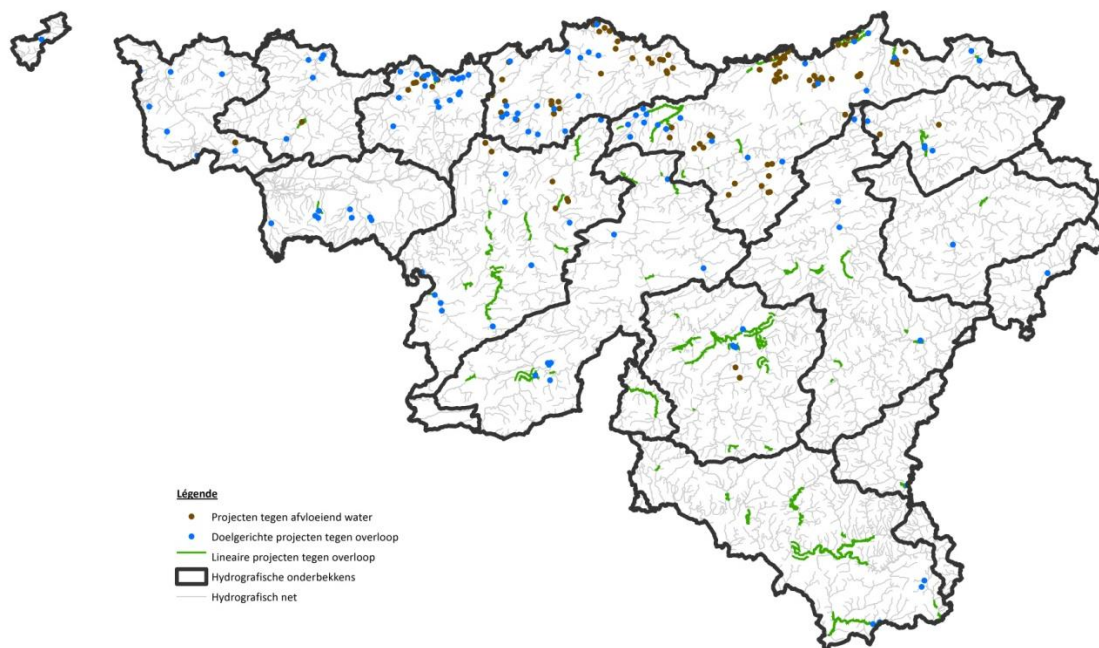
Het raadplegingsproces heeft de uitwisseling tussen de belanghebbenden en de beheerders gestimuleerd. Het heeft ook de geïntegreerde benadering versterkt voor het beheer van overstromingen op het niveau van de onderstroomgebieden en stroomgebiedsdistricten. In totaal werden meer dan 1300 mensen uitgenodigd om deel te nemen aan de opstelling van de plannen, door middel van 51 overlegvergaderingen.

Dit openbaar onderzoek leidt niet alleen tot participatie in de ontwikkeling van de ORBP, maar biedt de burgers en de belanghebbenden van overstromingen de mogelijkheid om te reageren op de ontwerpversies van de ORBP.

Het verbeteringsprogramma voor het beheer van overstromingen

Elk ORBP bevat een reeks acties. Het actieprogramma bestrijkt de hele overstromingsbeheercyclus. De voorgestelde maatregelen hebben een verschillende uitwerking, van regionaal tot lokaal:

- 41 acties met regionale uitwerking;
- 73 acties met provinciale of gemeentelijke uitwerking of uitwerking op het niveau van een onderstroomgebied;
- 309 acties geconcentreerd op één punt of een lineaire structuur van waterstromen, waaronder 107 met betrekking tot afvloeiend water en 202 met betrekking tot buitenovertreding;
- 53 acties in de vorm van een studie.

Kaart van Wallonië met 309 lokale acties tegen buitenovertreding en afvloeiend water

Een opvolging, een evaluatie

Deze ORBP zijn de eerste plannen van deze aard voor Wallonië. Ze hebben betrekking op de periode van 2015 tot 2021. Ze worden geëvalueerd aan het einde van de eerste zesjarige periode, voor de aanvang van de tweede cyclus 2022-2027.

Elke organisatie die betrokken is bij de procedure is verantwoordelijk voor de uitvoering van de acties die zij heeft voorgesteld.

Op initiatief van de Riviercontracten worden opvolgingsvergaderingen georganiseerd om de overlegdynamiek in de technische subcomités per onderstroomgebied te behouden tijdens de ontwikkeling van de ORBP. Deze vergaderingen ondersteunen een analyse van de voortgang van de verschillende projecten voor een bepaald onderstroomgebied. Bovendien zal de Transversale Groep Overstromingen twee keer per zesjarige cyclus een actueel overzicht maken van de acties in de ORBP.

DEEL II – DE BEHEERPLANNEN PER STROOMGEBIEDSDISTRICT - SGBP

Haute-Sûre - Nicolas Mayon

De huidige waterkwaliteit

De kwalitatieve toestand van de oppervlakte- en grondwaterlichamen wordt binnen elk stroomgebied geëvalueerd.

Het oppervlaktewater

MOMENTEEL (TOESTAND 2013) IS 41% VAN DE WATERLICHAMEN VAN WALLONIË IN GOEDE (ECOLOGISCHE) TOESTAND TEGEN 32% IN 2008. 79% VAN DE WATERLICHAMEN VERKEERT IN EEN GOEDE CHEMISCHE TOESTAND.

HOE WORDT DE TOESTAND VAN DE OPPERVLAKTEWATERLICHAMEN GEËVALUEERD?

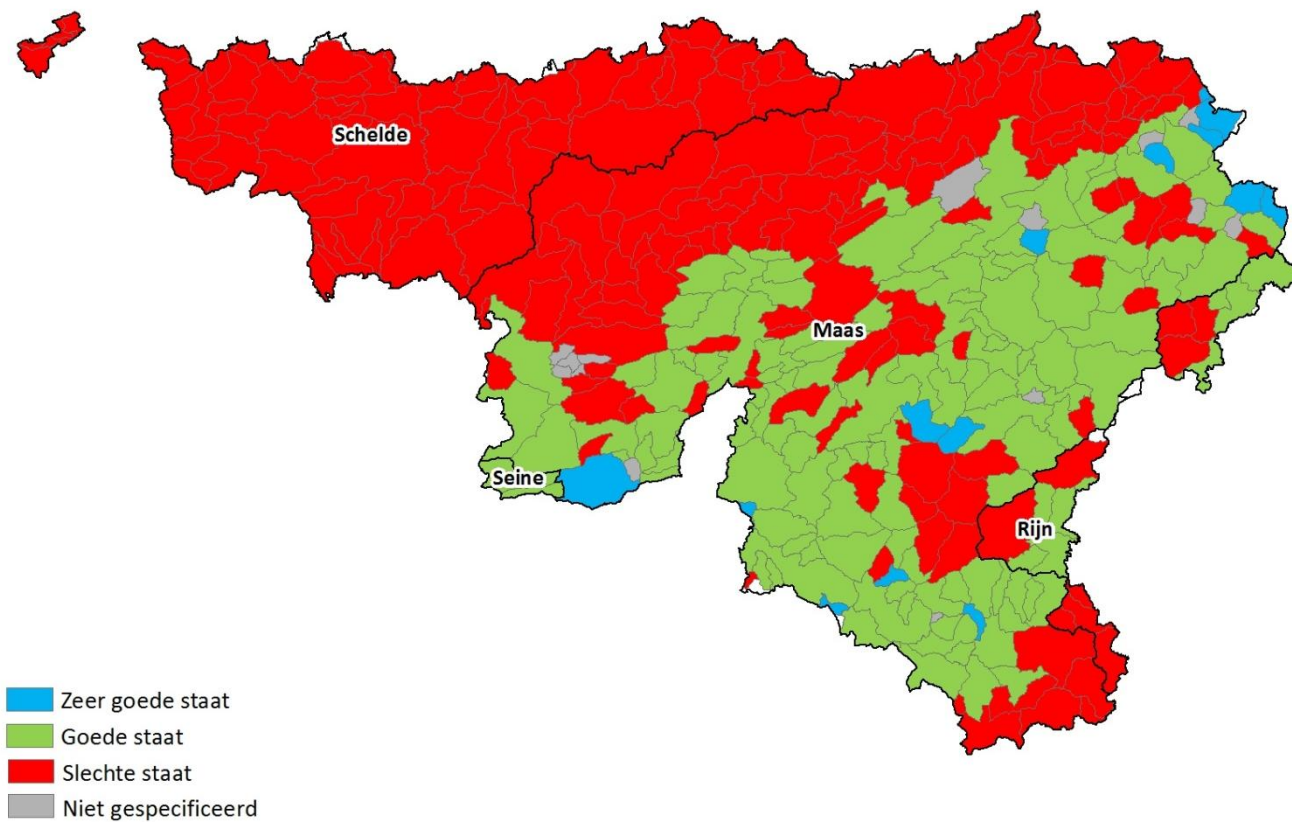
Oppervlaktewaterlichamen omvatten rivieren, kanalen en stuwmeren. Voor elk van de waterlichamen worden drempels vastgelegd voor de fysisch-chemische parameters (nitraten, fosfor ...), voor microverontreinigingen zoals zware metalen, pesticiden en biologische parameters (soorten vissen, planten, fytoplankton en macro-ongewervelden).

De algemene toestand van een waterlichaam wordt bepaald door de ecologische toestand (biologische en fysisch-chemische parameters die nodig zijn om de biologie te behouden) en de chemische toestand (lijst van gevaarlijke verontreinigende stoffen voor water vastgelegd in de Europese MKN-richtlijn).

Het waterlichaam is niet in 'goede conditie' als één van deze parameters niet in orde is.

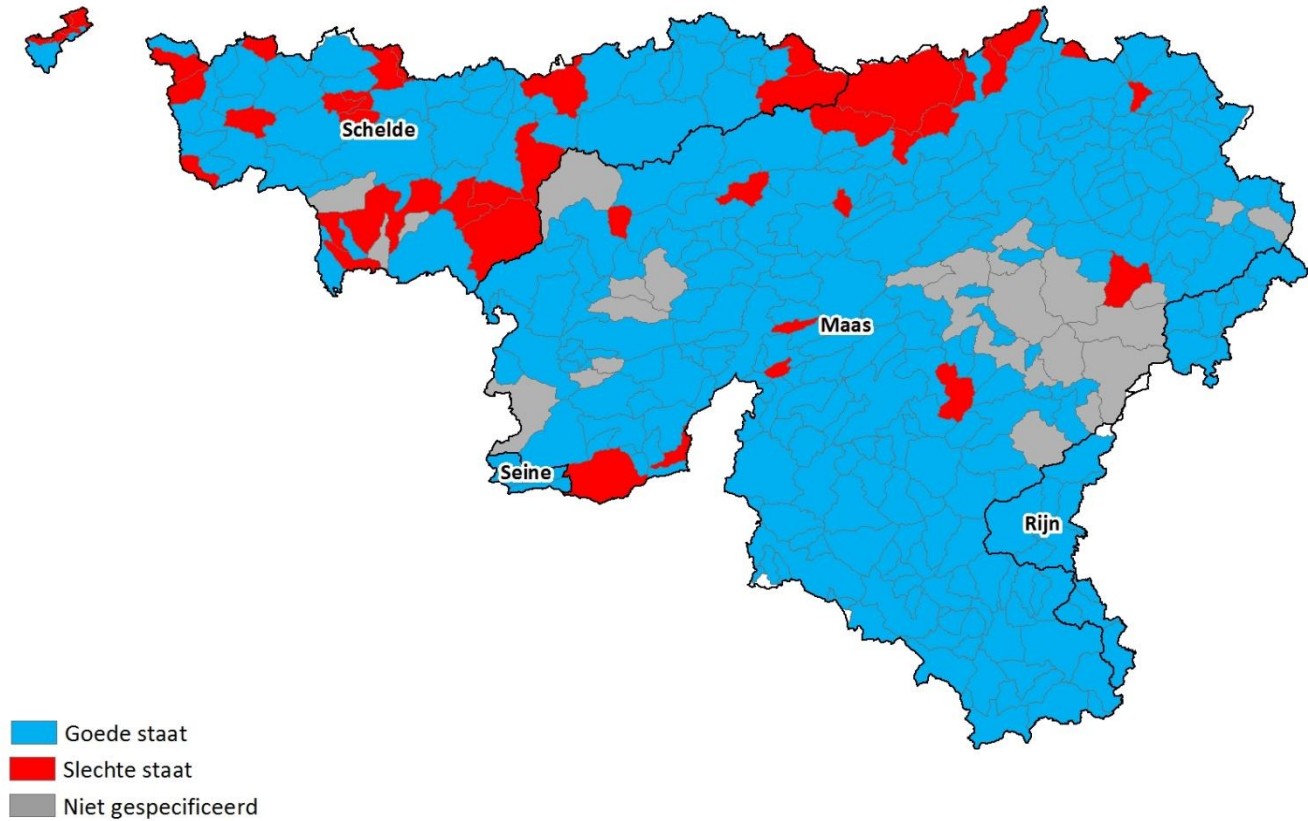
Wallonië heeft in 2015 64% van de doelstellingen met betrekking tot de ecologische toestand bereikt. Voor de chemische toestand bedraagt de score 86%. Hieraan moet worden toegevoegd dat een aantal van de waterlichamen die niet zijn opgenomen in de doelstellingen voor 2015 een goede toestand hebben bereikt.

De volgende kaart toont de huidige ecologische toestand van de Waalse oppervlaktewaterlichamen. Gebieden in slechte staat (in het rood) komen overeen met de gebieden waar de belasting door menselijke activiteit (landbouw, industrie en stedelijk afval) op het water het hoogst is. Dit zijn gebieden van intensieve landbouw, verdichte habitats en geconcentreerde industriële activiteit.

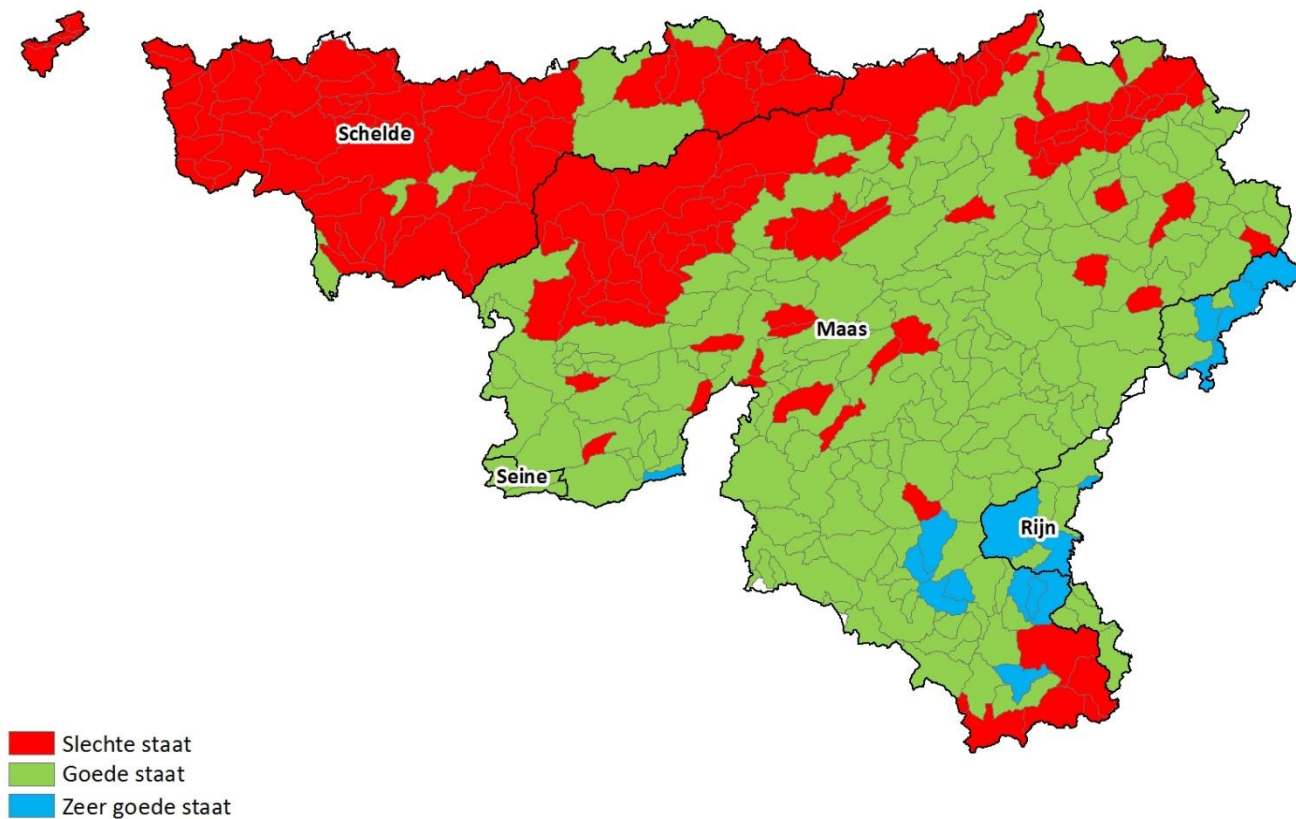
Huidige ecologische kwaliteit van de oppervlaktewaterlichamen

De kaart hieronder geeft de chemische toestand (kwaliteit) van de oppervlaktewaterlichamen aan. Er is momenteel een groter aantal waterlichamen in goede conditie.

Chemische kwaliteit van de oppervlaktewaterlichamen

De kwaliteit van de Waalse waterlichamen zal tegen 2021 verbeteren door de uitvoering van het maatregelenprogramma van deze tweede plannen in combinatie met de voortzetting van het programma van de eerste plannen.

Verbetering van de (ecologische) kwaliteit van de oppervlaktewaterlichamen tegen 2021.

De grondwaterlichamen

De grondwaterlichamen hebben een relatief goede kwaliteit. De waterlichamen ten noorden van de regio zijn ook de meest getroffen waterlichamen met uitzondering van diepe waterlichamen en waterlichamen die worden beschermd door ondoordringbare lagen.

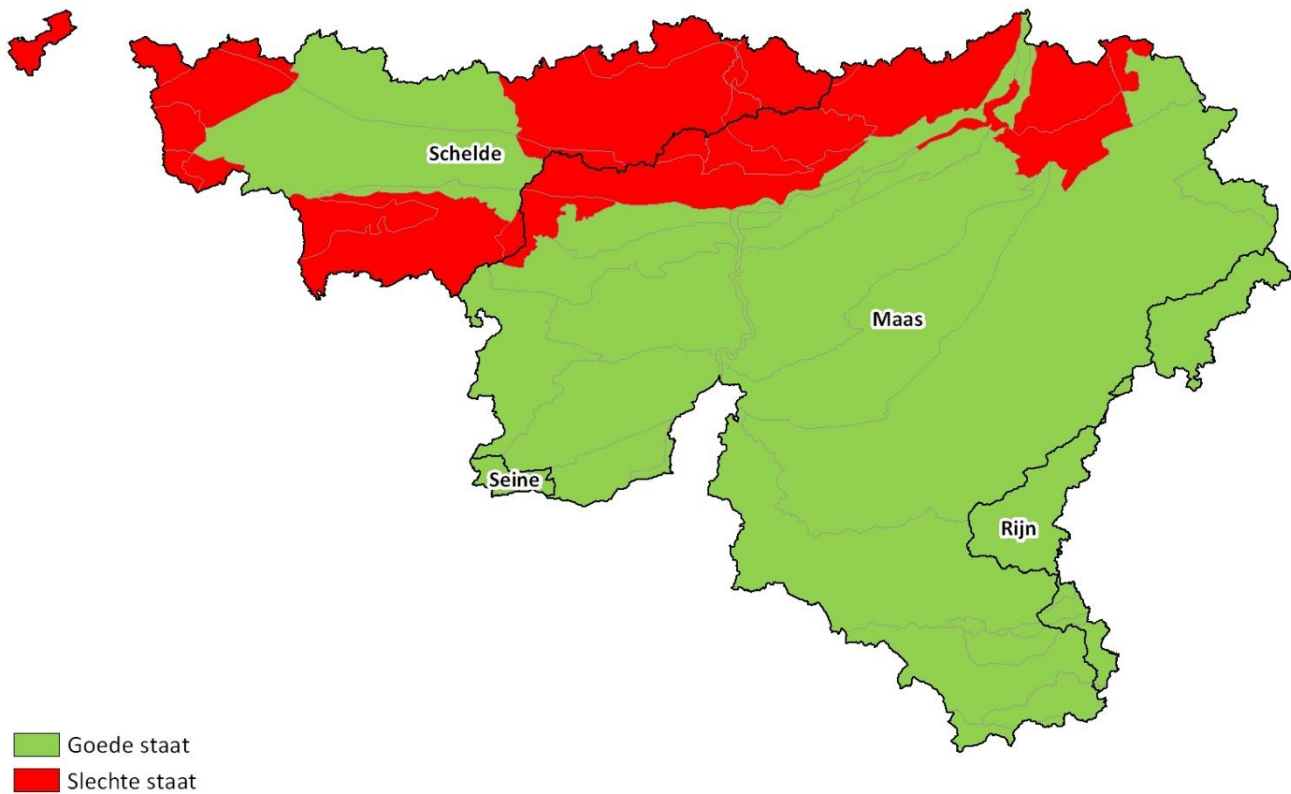
61% VAN DE GRONDWATERLICHAMEN VAN WALLONIË IS IN GOEDE TOESTAND: 88% VAN DE DOELSTELLINGEN VOOR 2015 IS BEHAALD. ALLE GRONDWATERLICHAMEN HEBBEN EEN GOEDE KWANTITATIEVE TOESTAND BEREIKT.

HOE WORDT DE TOESTAND VAN GRONDWATERLICHAMEN GEËVALUEERD?

Voor grondwaterlichamen zijn ook parameters voor chemische kwaliteit van toepassing.

Er zijn parameters voor de kwantitatieve toestand van de waterlichamen ingevoerd, met betrekking tot de beschikbare hoeveelheid water en de aanvulling ervan. Bovendien is verslechtering van de toestand van het grondwater voortaan verboden.

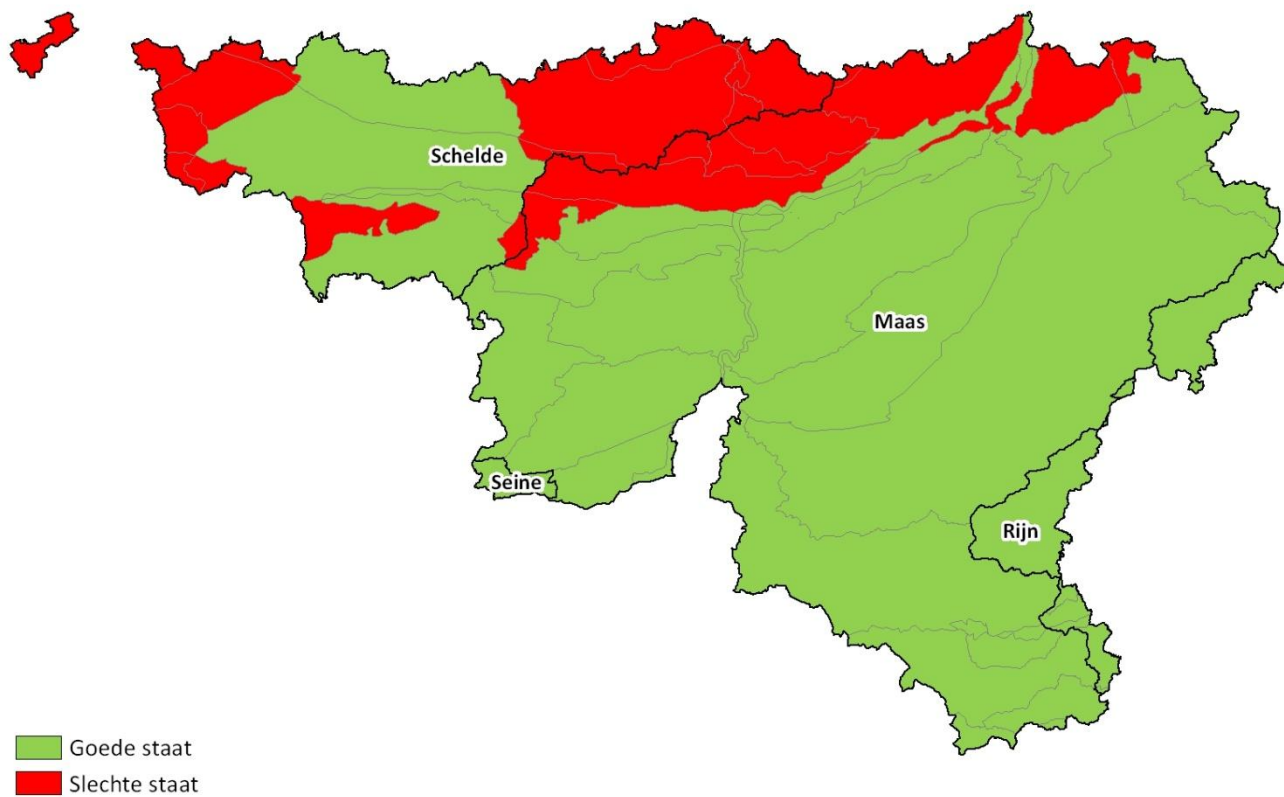

Huidige chemische kwaliteit van de grondwaterlichamen

Eén waterlichaam (kalksteen van noordelijke rand van het Maasbekken) is verslechterd ten opzichte van 2008: de reden is de aanwezigheid van een bestrijdingsmiddel die in 2008 niet werd vastgesteld.

In 2021 zal de verbetering van de kwaliteit geconcentreerd zijn op twee waterlichamen.

Verbetering van de chemische kwaliteit van de grondwaterlichamen tegen 2021

Waterlichamen geleidelijk in goede conditie brengen: Een maatregelenprogramma aangepast aan de lokale bedreigingen

Er moeten verschillende maatregelen worden getroffen en uitgevoerd voor de verbetering van de kwaliteit van de waterlichamen, het behoud van de watervoorraden en watergebruik. Deze maatregelen houden in het bijzonder verband met de binnenlandse activiteit, landbouw, industrie en steden. Ze zijn geïntegreerd in een maatregelenprogramma dat een update is van het programma van de eerste beheerplannen met als belangrijkste thema's:

1. De strijd tegen diffuse verontreiniging

De agrarische sector is de belangrijkste bron van diffuse verontreiniging die druk op onze waterlopen en ons grondwater uitoefent: minerale meststoffen, maar ook dierlijke mest en andere organische materialen die in de landbouw worden gebruikt zoals slib van zuiveringsstations, pesticiden, de erosie van landbouwgronden,... Maatregelen om de gevolgen hiervan te beperken omvatten onder meer:

- **UITVOERING EN EVALUATIE VAN HET PLAN VOOR DUURZAAM BEHEER VAN STIKSTOF IN DE LANDBOUW (DBHS)**

Het DBHS is een hulpmiddel voor de uitvoering van een beleid voor ecologisch verantwoord beheer van stikstof door de landbouwers. Het wordt periodiek herzien en moet worden beoordeeld op doeltreffendheid om zowel de gevolgen op het milieu als de uitvoerbaarheid ervan te verbeteren. De verbetering van de efficiëntie zal gepaard gaan met strengere controles op de belangrijkste punten van het plan zoals de hoeveelheid mest en drijfmest, de naleving van de spreidingsperiodes, de opslaginfrastructuren ...

- **HET INSTALLEREN VAN BESCHERMINGSGEBIEDEN LANGS DE WATERLOPEN**

Op plaatsen waar landbouwgrond aan de waterlopen grenst en waar al eerder problemen door landbouw zijn opgetreden, zal de installatie van grasstroken sterk worden gestimuleerd door de uitvoering van gerichte agromilieumaatregelen.

- **HET TOEGANGSVERBOD VAN DE VEESTAPEL TOT DE WATERLOPEN TOEPASSEN**

In eerdere plannen was het de bedoeling om de toegang van de veestapel tot de waterlopen te verhinderen door hekwerk en drinkbalken. Deze maatregel is van kracht sinds eind 2013. De toepassing van deze maatregel op de waterlopen moet worden gecontroleerd.

- **BODEMEROSIE BESTRIJDEN**

Erosie van landbouwgronden is verantwoordelijk voor een aanzienlijke inspoeling van sediment in de waterlopen die negatieve fysieke effecten (verstopping van de bodem, effecten op de vissen) kan hebben, maar ook grote hoeveelheden

stikstof, fosfor en pesticiden in de waterlopen kan brengen. Het is belangrijk om een regelgevende basis voor de goede praktijken te definiëren die moet worden toegepast in gebieden met een hoog risico op erosie.

- **DE VERONTREINIGING ALS GEVOLG VAN PESTICIDEN VERMINDEREN**

Het Waalse pesticidenreductieprogramma werd in 2013 goedgekeurd. Het omvat bewustmaking, opleiding alsmede bescherming van de waterlopen en het grondwater.

2. De vermindering van de directe lozing van verontreinigende stoffen

De meerderheid van de directe lozingen van verontreinigende stoffen in de waterlopen is het gevolg van lozingen van ongezuiverd stedelijk afvalwater. Hoewel Wallonië een groot deel van haar achterstand op het gebied van zuiveringsmateriaal voor stedelijk afvalwater heeft ingehaald, is er nog werk aan de winkel. Bovendien bestaat er zelfs in aanwezigheid van een zuiveringsstation een groot risico dat het afvalwater niet naar het zuiveringsstation wordt geleid, maar naar het opvangsysteem ontsnapt. Dit is bijvoorbeeld te wijten aan het ontbreken van een aansluiting op de riolering, kwaliteitsproblemen van de riolering of de ouderdom van bepaalde installaties. Sommige bedrijven hebben lozingsvergunningen, maar deze volstaan niet altijd voor de kwaliteitseisen die in de richtlijn worden opgelegd voor onze rivieren en grondwaterlichamen.

- **STEDELIJK AFVALWATER INZAMELEN EN ZUIVEREN**

De investeringen op het gebied van inzameling en behandeling van afvalwater zullen worden voortgezet en gepaard gaan met een verbetering van de bestaande inzamelings- en afwateringsnetwerken.

- **DE MILIEUVERGUNNINGEN VAN DE INDUSTRIËLE SECTOR HERZIEN**

De waterkwaliteit van bepaalde rivieren in Wallonië, voornamelijk in het Scheldedistrict, kan worden verslechterd door industriële lozingen. Het feit dat bedrijven lozingsvergunningen hebben verandert hier niets aan omdat deze mogelijk niet volstaan voor het opvangsysteem. Ze moeten worden herzien en eventueel worden aangepast in overeenstemming met de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water.

- **HET REGENWATER BEHEREN**

Het regenwater dat terechtkomt de in rioleringsnetwerken kan leiden tot een slechte werking van de zuiveringsstations. Er is nog weinig bekend over dit probleem en er zijn onderzoeken noodzakelijk om een gepaste oplossing te vinden.

- **NADELIGE EFFECTEN OP HET MILIEU VERMINDEREN EN BEPAALDE VERONTREINIGENDE STOFFEN GELEIDELIJK TE VERBIEDEN**

De Europese Commissie heeft een lijst opgesteld van bijna 50 problematische chemicaliën voor het aquatisch milieu, maar ook voor de menselijke gezondheid: koolwaterstoffen, zware metalen, oplosmiddelen, pesticiden De emissie van deze

stoffen in rivieren moet geleidelijk worden verlaagd en voor sommige op middellange termijn worden verboden. De vergunning van bedrijven die een of meer van deze stoffen uitstoten zal dienovereenkomstig worden herzien.

- EEN AUTONOME OPENBARE ZUIVERINGSDIENST ONTWIKKELEN IN PRIORITAIRE DOMEINEN

In prioritaire domeinen, zoals de bescherming van verzorgingsgebieden of zwemgebieden, moeten woningen in zelfstandige saneringsgebieden worden uitgerust met een afzonderlijk zuiveringssysteem. De woningen krijgen ondersteuning van een openbare dienst die instaat voor de cofinanciering en het beheer van de afzonderlijke zuiveringssystemen. Nadat in de eerste plannen onderzoek naar deze maatregel werd gedaan, zal hij tegen 2021 worden geïmplementeerd.

3. De ontwikkeling van een geïntegreerd beheer van de ecosystemen en de voorraden

- DE WATERWINNINGSGEBIEDEN OPTIMALISEREN

Er moet een betere bescherming van de waterwinningsgebieden worden voorzien door middel van gecoördineerde actie, onder meer door het afsluiten van waterwinningscontracten met bedrijven uit de sanerings-, landbouw- en industriële sector en waterproducenten.

- DE KWALITEIT VAN HET ZWEMWATER VERBETEREN

De kwaliteit van het zwemwater moet worden gewaarborgd door voortdurende investeringen in collectieve en individuele zelfstandige sanering en door controle van de toepassing van het toegangsverbod van de veestapel tot waterlopen.

- DE WETLANDS HERSTELLEN

De maatregelen voor de ontwikkeling van vispassages en de hermeandering van de waterlopen met betonnen bermen uit de eerste beheerplannen worden voortgezet en uitgebreid.

- KLIMAATVERANDERINGEN INTEGREREN IN HET BEHEER VAN DE WATERVOORRADEN

De klimaatverandering heeft een onmiskenbare invloed op de watervoorraden. Bij het beheer van deze voorraden is dan ook rekening gehouden met deze veranderingen om zodoende op de behoeften en de gevolgen te anticiperen. Dit thema was al een zorg in de eerste beheerplannen en zal dit blijven in de tweede plannen. Het beheer van de voorraden is immers uitermate belangrijk voor het beheer van de rivierstromen, het behoud van de biodiversiteit en de bijbehorende toepassingen.

4. De garantie op voldoende en hoogwaardige drinkwaterbronnen

Er zijn waterbronnen in overvloed in Wallonië. Hun beheer moet echter worden gecoördineerd om een evenwichtige verdeling van de drinkwaterbronnen in de hele regio te waarborgen. Er zal een regionaal toewijzingsplan voor de drinkwaterbronnen worden opgesteld om de kwaliteit en hoeveelheid ervan op middellange en lange termijn te garanderen. Partnerschappen tussen producenten en verdelers van drinkwater worden bevoordeeld in het economische en financiële belang van deze partijen en de burgers. Daarbij worden schaalvoordelen gegenereerd.

De onderstaande tabel bevat het maatregelenprogramma van de tweede cyclus 2015-2021 van de beheerplannen.

THEMA	NAAM VAN DE MAATREGEL
SANERING	Collectieve saneringsinstallaties
	Verbetering van de inzameling van afvalwater
	Verbetering van de aansluiting op de riolering
	Opvolging van de E-PRTR-installaties
	In overeenstemming brengen van de woningen in zelfstandige saneringsgebieden
	Ontwikkeling van een opvolgings- en verbeteringsdienst voor zelfstandige sanering
BEHEER VAN HET REGENWATER	Beheer van het afvalwater bij regen - verbetering van de kennis
	Behoud en herstel van de greppels
VERMINDERING VAN DE INDUSTRIËLE LOZING EN BEPERKING VAN DE LOZING VAN GEVAARLIJKE STOFFEN	Herziening van de milieuvergunningen op basis van de ecologische doelstellingen voor waterlichamen
	Inspectie van niet-IPPC-industrieën
	Verbetering van de kennis van industriële lozingen
	Verbetering van de IT-tools voor de opvolging van de industriële lozingen
	Voorlichting van de industriële sector
	Vermindering van de uitstoot van de zogenaamde MKN-stoffen door het toevoegen van parameters aan de milieuvergunning
	Ontwikkeling van een onderzoeksprocedure voor grondwaterlichamen

THEMA	NAAM VAN DE MAATREGEL
LANDBOUW	Opvolging van het toegangsverbod van de veestapel tot de waterlopen
	Ontwikkeling van een participatieve benadering voor de agrarische gemeenschap om de waterlichamen in goede conditie te brengen
	Opstelling van participatieve 'waterwinningscontracten'
	Uitvoering en evaluatie van maatregelen van het DBHS
	Versterking van het toezicht op de uitvoering van het DBHS
	Ondersteuning om de uitwisseling van organisch materiaal tussen landbouwers te verbeteren
	Bestrijding van de bodemerosie in agrarische gebieden en de inspoeling van sediment in de waterlopen
	Installatie van grasstroken langs waterlopen in het kader van agromilieumaatregelen vermeld in het Waalse plan voor landelijke ontwikkeling (WPLO)
	Ecologisch aandachtsgebied
	Vermindering van de lozing van stikstof uit de landbouw door de verbetering van veerantsoenen
	Steun aan de biologische landbouw
	Uitvoering van het Waalse pesticidenreductieprogramma
Pesticiden – waarschuwingssystemen	
ACCIDENTELE HISTORISCHE VERVUILING	Kennis van de verbanden tussen de kwaliteit van vervuild water en vervuilde locaties

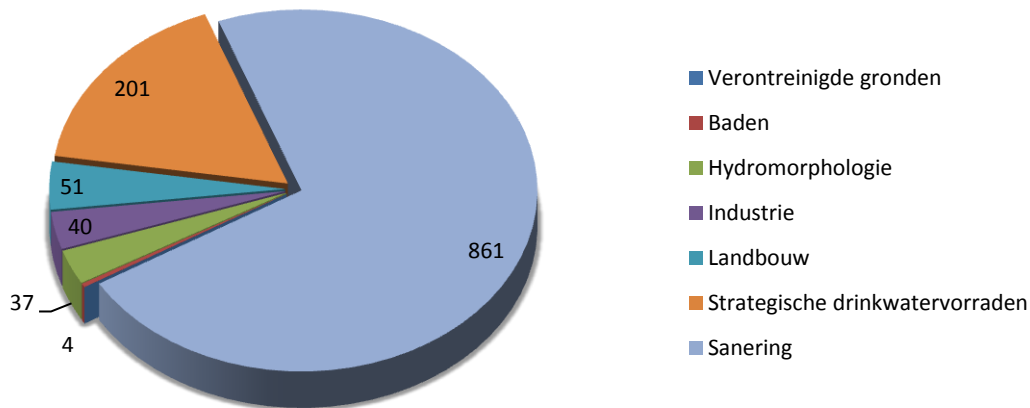
THEMA	NAAM VAN DE MAATREGEL
HYDROMORFOLOGIE EN HET BEHOUD VAN HET AQUATISCH MILIEU	Herstel van de laterale continuïteit van de waterlopen
	Herstel van de longitudinale continuïteit van de waterlopen
	Herstel en beheer van het ooibos van de waterlopen
	Verwezenlijking van de doelstellingen in de Natura 2000-gebieden
	Vaststelling van het verband tussen afhankelijke terrestrische ecosystemen (ATE) en grondwater
	Bijdrage van wetlands aan de regulering van diffuse verontreiniging
	Handhaving van minimale ecologische stromen in waterlopen
	Exploitatie van hydro-elektrische energie die onschadelijk is voor aquatische ecosystemen
RECREATIEVE ACTIVITEITEN	Verbetering van de kwaliteit van het zwemwater
OPWAARDERING VAN DE STRATEGISCHE WATERVOORRADEN	Opwaardering van water uit diepe geothermie
	Verbetering van de kennis over de gevolgen van de klimaatverandering op het waterbeheer
	Ontwikkeling van een algemene communicatie- en bewustmakingsstrategie op lange termijn voor alle wateractoren
	Versterking van intra-Belgische coördinatie voor waterbeheer
	Afronding en uitvoering van het Regionaal Plan voor het gebruik van de watervoorraden

De financiering van het maatregelenprogramma

De uitvoering van het grootschalige maatregelenprogramma van de vier Waalse stroomgebiedsdistricten vergt een aanzienlijke investering en opvolging. De kosten worden geraamd op 1,2 miljard euro. Een aanzienlijk deel van deze kosten houdt verband met de inzameling en behandeling van stedelijk afvalwater en de zelfstandige sanering door de financieringscapaciteit van de Openbare Maatschappij voor Waterbeheer (OMWB) en de toekomstige opvolgingsdienst voor zelfstandige sanering.

De belangrijke maatregelen zijn de opwaardering van de strategische watervoorraden, de opvolging van de maatregelen voor de ontwikkeling van een meer milieuvriendelijke landbouw, de vermindering van de industriële vervuiling, het herstel van de natuurlijke hydromorfologie van de rivieren.

Hun directe of indirecte financiering moet worden verstrekt door middel van passende financiële bijdragen van alle sectoren die hun concurrentievermogen, billijkheid en solidariteit willen behouden. Er werden nieuwe financiële instrumenten ontwikkeld tijdens de uitvoering van de eerste plannen: ze moeten worden geëvalueerd en eventueel worden aangepast voor de beheersing van de waterprijs in combinatie met een redelijke terugvordering van de kosten van de diensten in verband met water.

De totale kosten van het maatregelenprogramma voor 2015-2021 (in miljoen €)

Dankwoord

Wij danken alle beheerders, de gemeentelijke, provinciale en regionale directies, de Riviercontracten, de Natuurparken, de Openbare Maatschappij voor Waterbeheer (OMWB), Aquawal en de wateractoren voor hun deelname aan de ontwikkeling van deze eerste Overstromingsrisicobeheerplannen en tweede Beheerplannen per stroomgebiedsdistrict. Hun bijdrage is essentieel voor de uitvoering van deze actieprogramma's en voor vruchtbare en verrijkende uitwisselingen.

Het openbaar onderzoek

De Beheerplannen, ORBP en SGBP, inclusief de verschillende kaarten, worden onderworpen aan een openbaar onderzoek zoals vastgelegd in boek II van het Milieuwetboek met betrekking tot het Waterwetboek (artikel D. 26 en volgende).

Tijdens dit onderzoek zijn verschillende documenten ter beschikking van het publiek gesteld.

Voor de ORBP:

- de ontwerpversies van de Overstromingsrisicobeheerplannen (Maas, Schelde, Rijn, Seine);
- de belangrijkste delen van de stroomgebiedsdistricten van de Maas en de Schelde evenals de overstromingsrisicobeheerplannen voor het werkgebied Moezel-Saar in het stroomgebiedsdistrict van de Rijn;
- de overstromingsgevaarkaart;
- de overstromingsgebiedkaarten per scenario;
- de overstromingsrisicokaarten per scenario;
- de bijbehorende documenten;
- de rapporten over de milieugevolgen

Voor de SGBP:

- de ontwerpversies van de Beheerplannen per stroomgebiedsdistrict (Maas, Seine, Schelde, Rijn) bestaande uit een gemeenschappelijk document en een specifiek document voor elk district (Maas en Seine zijn opgenomen in hetzelfde document);
- de samengestelde meetprogramma's en de bijbehorende beschrijvende fiches;
- de bijbehorende documenten;
- de rapporten over de milieugevolgen

Deze documenten en de informatie erin kunnen op internet worden geraadpleegd:

<http://environnement.wallonie.be/enquete-eau>

Het openbaar onderzoek loopt van **1 juni 2015** tot en met **8 januari 2016**.

Schriftelijke reacties kunnen naar het operationele directoraat-generaal van Landbouw, Natuurlijke Hulpbronnen en Milieubeheer (DGO3) van de Waalse overheidsdienst worden gestuurd.

- ofwel via de website: <http://environnement.wallonie.be/enquete-eau>

Of voor de ORBP:

- ofwel via e-mail naar pgri.inondations@spw.wallonie.be
- ofwel via brief naar het Secretariaat van de Directie Onbevaarbare waterlopen, Avenue Prince de Liège, 7 – 5100 Jambes

En voor de SGBP:

- via e-mail naar eau@spw.wallonie.be
- ofwel via brief naar het Secretariaat van de Directie Oppervlaktewateren , Avenue Prince de Liège, 15 – 5100 JAMBES

Uw mondelinge opmerkingen kunnen in uw gemeente worden verzameld door middel van een aangepaste methode.

Wettelijk depotnummer: D/2015/11802/39

Verantwoordelijke uitgever: DGO3, 15 avenue Prince de Liège – 5100 Jambes

Voor de overstromingsrisicobeheersplannen, met inbegrip van de verschillende kaarten:

Secrétariat de la Direction des Cours d'Eau non navigables

Avenue Prince de Liège, 7 – 5100 Jambes

of per e-mail: pgri.inondations@spw.wallonie.be

Voor de beheersplannen per stroomgebied:

Secrétariat de la Direction des Eaux de Surface

Avenue Prince de Liège, 15 – 5100 Jambes

of per e-mail: eau@spw.wallonie.be

Gratis nummer : 1718 (FR) of 1719 (DE) – www.wallonie.be – www.agriculture.wallonie.be

Gratis publicatie, gedrukt op gerecycled papier